

Auditcomité lokale besturen

Havenlaan 88 bus 100
1000 Brussel

VERSLAG

VERGADERING AUDITCOMITE VAN DE LOKALE BESTUREN

VAN 13 OKTOBER 2022, 14.00-16.30 uur - Herman Teirlinckgebouw - Brussel

---

Namen deel:

Miet Vandersteegen (MV) via Teams
Myriam Parys (MP) via Teams
Jan Leroy (JL)
Tom Vandeput (TV) via Teams vanaf punt 2.2
Pierre Berger (PB)
Giselle Vercauteren (GV)
Gert Eraerts (GE)
Gunter Schryvers - Audit Vlaanderen (AV)
Wim De Naeyer - Audit Vlaanderen (AV)
Mark Vandersmissen - Audit Vlaanderen (AV)

Voorzitter: Jean-Pierre Garitte, voorzitter auditcomité lokale besturen (JPG)

Secretaris: Joris Scheers, Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken (verslag)

0 EXECUTIVE SESSIE LEDEN

/

1 PUNTEN TER BESLISSING

/

2 PUNTEN TER BESPREKING

2.1 Resultaten bevraging geïntegreerde risicoanalyse – AUL/22/13.10/DOC.034

AV licht toe. De rangschikkingen van de kernprocessen, van de management- en ondersteunende processen en van de belangrijkste risico's worden op korte termijn gebruikt als inspiratie voor de voorbereiding van de planning volgend jaar. Daarnaast zal dit ook de basis zijn om de komende maanden te werken aan een indicatieve meerjarenplanning voor de volgende drie jaar.

Zowel PB als GV stellen voor om het proces inzake paspoorten (burgerzaken) hoger op de prioriteiten te zetten. De vergadering is het er over eens dat eenmalige cases niet mogen veralgemeend worden. Ook vormen malafide medewerkers een risico apart.

JL geeft aan dat allicht de sterke regulering via wetgeving een rol speelt.

PB en JL vragen of er een aparte risicoanalyse voor de provinciebesturen moet gemaakt worden.

- AV stelt vast dat de verschillen tussen de rangschikkingen voor lokale besturen in het algemeen en deze zoals ingeschat door leden van de Vereniging Vlaamse Provincies relatief beperkt zijn. In het verleden werd een aanpak gehanteerd waar de provincies werden meegenomen bij thema-audits die ook voor hen zeer relevant zijn. Het lijkt een goed idee om deze aanpak ook verder te hanteren.
- JL stelt vast dat IT-risico's laag scoren. Dit spoort niet met de realiteit die we vandaag detecteren, ook bij andere organisaties. De vergadering beaamt dat bij de verdere uitwerking van de komende planningen IT-risico's in lijn met diverse internationale peilingen een hogere prioriteit dienen te krijgen dan uit deze bevraging blijkt.
- GV en JPG beamen dat het IT-risico hoger op de agenda moet. AV vraagt of dit een thema-audit moet worden of eerder weerkerend moet zijn.
- JPG vraagt of niet standaard een aantal checkpunten kunnen meegenomen worden rond IT bij de audits.
- AV antwoordt dat capaciteit hier de belemmerende factor is. Eerder bespraken we reeds dat we van de contacten in het kader van auditopdrachten maximaal gebruik willen maken om ook aandacht te besteden aan de aanpak van organisatiebeheersing en aan de opvolging van aanbevelingen. Dit heeft al een impact op de gemiddelde capaciteit die nodig is voor elke auditopdracht. De eerste gegevens daaromtrent lijken te wijzen op al 5 à 10 extra auditdagen. Hoe meer er ook andere elementen meegenomen dienen te worden, zullen de individuele audits nog meer auditcapaciteit vragen en ook langer gaan duren, met als resultaat dat er minder audits per jaar zullen kunnen uitgevoerd worden. Inzetten op sensibilisering en op het ter beschikking stellen van globale rapporten en/of zelfevaluatiehulpmiddelen kan dan misschien haalbaarder zijn binnen de beschikbare capaciteit.
- Een lid doet de suggestie om binnen de raamcontracten een IT-check aan te bieden. AV zal dit bespreken met de auditfirma's en zal hier in 2023 bij de opmaak van de volgende serie raamcontracten rekening mee houden.
- AV geeft aan dat de bestaande regeling van co-financiering van ICT-veiligheidsaudits in de toekomst zal wijzigen.
- GV vraagt naar bestaande schema's, waarbij het OK is om met gewogen schema's te werken.
- AV geeft aan dat voor de planning 2023 de rangschikking van de kernprocessen eventueel als eerste kan worden gebruikt om tot de keuze van een thema-audit te komen. In die rangschikking komt het topic beheer en handhaving omgevingsvergunningen als hoogste prioriteit naar voor. Aangezien eerder een interbestuurlijke audit m.b.t. omgevingsvergunningen werd uitgevoerd en op de planning 2022 reeds een thema-audit handhaving milieuhygiëne (de milieuaspecten van de omgevingsvergunningen) is voorzien, kan eventueel worden geopteerd voor een thema-audit handhaving stedenbouwkundige aspecten van omgevingsvergunningen.
- Op vraag van JL geeft AV aan dat het hier om het ruimtelijkeorderingsaspect van de omgevingsvergunning gaat.
- PB vraagt hoe het zit met de administratieve opvolging. AV geeft aan dat nagekeken wordt of er voldoende middelen ter beschikking worden gesteld.

2.2 Stand van zaken auditplan – deel lokale besturen – AUL/22/13.10/DOC.035

Tijdsbestedingsrapport ACLB – AUL/22/13.10/DOC.036

AV geeft in de toelichting aan dat de uitvoering van diverse audits meer tijd heeft gekost dan initieel voorzien werd en dat tegelijk ook de inzetbare capaciteit een pak lager uitgekomen is dan wat geraamd werd bij de in februari goedgekeurde planning 2022.

TV sluit aan.

AV licht de vergadering in over het uitstel van verschillende afsluitende meetings omwille van omstandigheden zoals de covidpandemie, de vluchtelingenstroom n.a.v. de oorlog in

Oekraïne en de energiecrisis, waardoor gemeentebesturen geregeld andere dringende katten te geselen hebben.

JPG stelt dat planning een richtlijn moet blijven die rekening dient te houden met zowel interne resources en partners, als de geauditeerden zelf.

In die zin moet de planning flexibel genoeg zijn om wijzigingen te verdragen en ook bv. nieuwe risico's in te schuiven.

In enkele rapporten van de thema-audit niet-terugvorderbare steun werd gewezen op het belang om leden van het bijzonder comité goed te informeren. Dit hoeft niet te betekenen dat alle verzamelde informatie volledig vooraf ter beschikking moet worden gesteld. De POD MI raadt immers aan discreet om te gaan met verzamelde informatie. JL meldt dat er richtlijnen van de POD MI bestaan die de terbeschikkingstelling van privacygevoelige info limiteren.

- 2.3** Stand van zaken forensische aangelegenheden – AUL/22/13.10/DOC.**037**
  - 2.3.1** Vooronderzoek LB2022 031 Brief lokaal bestuur Brecht – AUL/22/13.10/DOC.**038**
  - 2.3.2** Vooronderzoek LB2021 039 en 081 Brief lokaal bestuur Nieuwpoort– AUL/22/13.10/DOC.**039**
  - 2.3.3** Vooronderzoek LB2022 008 Brief lokaal bestuur Kampenhout – AUL/22/13.10/DOC.**040**
- 2.4** Actieplan n.a.v. zelfevaluatie ACLB – AUL/22/13.10/DOC.**041**

Het actieplan, dat werd opgesteld door AV en de voorzitter, wordt besproken en goedgekeurd.

3 RAPPORTEN TER BESPREKING

Op vraag van leden auditcomité

- 3.1** Thema-audit Interne monitoring met financiële impact bij lokaal bestuur Kontich (2106 064) – 25/08/2022 / Beoordeling aanpak organisatiebeheersing en opvolging aanbevelingen bij lokaal bestuur Kontich (2106 064-OB)
- 3.2** Thema-audit Interne monitoring met financiële impact bij lokaal bestuur Aalst (2106 065) – 27/07/2022 / Beoordeling aanpak organisatiebeheersing en opvolging aanbevelingen bij lokaal bestuur Aalst (2106 065-OB)
- 3.3** Thema-audit Opvolging van Verzelfstandigde en Verbonden Entiteiten (OVVE) bij lokaal bestuur Koksijde (2206 003) – 6/07/2022 / Beoordeling aanpak organisatiebeheersing bij lokaal bestuur Koksijde (2206 003-OB)

AV meldt dat er drie globale rapporten 'thematische audits' (TA) in voorbereiding zijn:

- Globaal rapport Beheer van ICT-risico's
- Globaal rapport Opvolging Verzelfstandigde en Verbonden Entiteiten
- Globaal rapport Niet-Terugvorderbare OCMW-Steun (wordt naar 2023 verschoven)
-

JL geeft aan de doorstroming van deze info te appreciëren met het oog op de organisatie van een studiedag.

Er wordt een oproep gelanceerd voor kandidaat pilootbesturen voor de TA 'Handhaving milieuhygiëne'

JL vraagt of er een foto kan gepresenteerd worden met de lokale besturen waar we de laatste 6 à 7 jaar zijn langs geweest, zodat kan gezien worden naar de volgende periode. JP sluit hierbij aan en stelt dat ook rekening dient gehouden met de perceptie dat als een bestuur niet geauditeerd wordt, dit niet per se negatief hoeft te zijn. Het feit dat je als audit gezien wordt, werkt preventief.

AV engageert zich om tegen de vergadering van december dergelijke foto beschikbaar te stellen met ook de nodige besprekingselementen. Immers stelt zich de vraag wanneer een bestuur afgedekt is. Zo bijvoorbeeld werden in het kader van sommige interbestuurlijke audits lokale besturen gecontacteerd en betrokken zonder dat zij een individueel rapport kregen.

JPG vraagt hoe de opvolging overgekomen is bij de lokale besturen. Ze zijn allicht niet gewend om zo te werken. AV geeft aan dat het wat te vroeg is om dat te evalueren, maar stelt tegelijk niet de indruk te hebben dat daar problemen mee zijn.

AV geeft verder aan dat aanbevelingen soms en cours de route reeds aangepakt worden door de besturen, vooraleer het finale auditrapport wordt opgeleverd.

JL vraagt of er een zekere pragmatiek gehanteerd wordt bij de kleinere besturen en of er een interne richtlijn bestaat voor de vraag of de onderzochte elementen ook altijd gedocumenteerd moeten zijn.

AV geeft aan dat het een misverstand is dat alles enkel als beheerst kan worden beschouwd als het ook formeel gedocumenteerd is. Wel moet het risico dat verschillende betrokkenen er op een verschillende manier over praten en/of mee omgaan beheerst zijn. En ook het risico omtrent continuïteit bij wegvallen van personen moet voldoende beperkt zijn. Soms komt Audit Vlaanderen dan ook situaties tegen waar verschillende betrokkenen identiek dezelfde aanpak verwoorden en dus beide risico's voldoende beheerst kunnen zijn zonder dat dit geborgd is met een formeel document. In de praktijk komt het vaker voor dat verschillende betrokkenen toch de aanpak op een iets andere manier beschrijven en/of dat onvoldoende backup bestaat voor wanneer een personeelslid zou wegvallen.

JPG vraagt of de doorlooptijd van verschillende audits niet korter kan.

AV geeft aan dat de doorlooptijd tussen het allereerste gesprek en het uiteindelijke rapport door verschillende elementen wordt bepaald. Zo is er sinds de covidpandemie vaker de vraag van lokale besturen zelf om bepaalde afspraken pas later in de tijd te laten doorgaan. Doorheen de afgelopen maanden heeft dit mogelijk ook langs de kant van de auditoren mede geleid tot doorlooptijden die terug meer kunnen worden aangescherpt. En soms zijn er ook externe factoren. Tel daarbij een aanlooperperiode waar soms - bv. omwille van verlofperiodes - verkennende gesprekken en openingsmeetings al enige tijd vóór het terreinwerk doorgaan. Het natraject neemt ook een groot deel van de doorlooptijd in beslag om het bestuur voldoende tijd te bezorgen voor de lezing van het ontwerprapport door de verschillende bestemmelingen, de bespreking en voorbereiding van de exitmeeting en de opmaak van managementreactie en actieplannen. Een doorlooptijd van drie maanden en meer, zeker rond vakantieperiodes, is dan snel bereikt. Bij één van de besproken audits zijn al deze elementen samengekomen wat tot een doorlooptijd van meer dan zes maanden heeft geleid. Het mag duidelijk zijn dat dit niet gelopen is zoals het zou moeten lopen en dat inspanningen zullen worden geleverd om herhaling van dergelijk lange doorlooptijden zo veel mogelijk tegen te gaan.

JL heeft moeite met de opmerking van AV in één van de auditrapporten dat een bepaalde controlemaatregel niet gevalideerd werd door de raad. De dagelijkse toepassing van de

regels qua organisatiebeheersing is immers een bevoegdheid van de algemeen directeur. Het kan niet de bedoeling zijn dat de raad alles valideert.

JPG wijst erop dat in één van de voor bespreking geagendeerde auditrapporten wordt gesuggereerd om de beslissing om geen nieuwe acties organisatiebeheersing op te starten zolang het vaccinatiecentrum open is 'uitdrukkelijk ter goedkeuring aan het politiek niveau voor te leggen i.p.v. een loutere vermelding in een alinea van de jaarlijkse rapportering'. Hij stelt de vraag of dit terecht is aangezien organisatiebeheersing de uitdrukkelijke bevoegdheid is van de algemeen directeur binnen het kader dat de raad bepaalt.

AV bevestigt dat de algemeen directeur hieromtrent een verregaande bevoegdheid heeft. Ook kan in dit geval de raad door de opname in de jaarlijkse rapportering dit verder besproken hebben indien ze dat wenste. Het is dan ook zeker geen aanbeveling. Dat deze suggestie in dit geval wel werd meegegeven, heeft te maken met de specifieke situatie waarbij de raad een kader goedgekeurde waarbij sterk wordt uitgegaan van een continu werken aan de verbetering van de organisatiebeheersing volgens een model voor voortdurende verbetering. De facto werd dan ook beslist iets op te schorten wat de raad als belangrijk principe binnen het kader goedgekeurde.

AV wijst erop dat om het effect van de audits te maximaliseren, ook naar lokale besturen die bij een specifieke audit niet betrokken waren, ook wordt ingezet op kennisdeling en sensibilisering. AV licht daarom naast de auditplanning ook de in het afgelopen kwartaal gerealiseerde hefboomwerking toe.

De vergadering is het erover eens dat een mooi traject gelopen werd. AV stelt dat ook de vooruitzichten voor Q4 gunstig ogen.

Op vraag van Audit Vlaanderen

/

Forensische rapporten

- 3.4** Forensische audit bij lokaal bestuur Ternat (2108 001) – 13/06/2022
- 3.5** Forensische audit bij OCMW Kruibeke (2108 006) – 8/07/2022
- 3.6** Forensische audit bij lokaal bestuur Ninove (2208 001) – 22/08/2022
- 3.7** Forensische audit bij lokaal bestuur Grimbergen (2208 002) – 12/09/2022
- 3.8** Forensische audit bij lokaal bestuur Moorslede (2208 006) – 21/09/2022

AV geeft een stand van zaken. Er zijn 36 nieuwe meldingen. De teller van het totaal aantal meldingen (lokale besturen en Vlaamse administratie) voor 2022 staat ondertussen op 108. Het toenemend aantal meldingen creëert niet een recht evenredige toename van het aantal op te starten forensische audits, maar veroorzaakt uiteraard wel een toenemende inspanning wat de vooronderzoeken betreft. Sommige vooronderzoeken resulteren niet in de opstart van een forensische audit, maar de bevindingen van het vooronderzoek worden in voorkomend geval wel verwerkt in een brief aan het betrokken bestuur met de vraag te remediëren aan bepaalde vastgestelde tekortkomingen. Ook dergelijke brieven vragen uiteraard ook wel wat voorbereidend werk.

AV deelt ook mee dat een bestuur vaak niet weet dat AV een melding ontving, indien het vooronderzoek kon worden uitgevoerd via louter desktoponderzoek en aan de melding uiteindelijk geen verder gevolg werd gegeven. Indien er wel contact wordt gelegd met het betrokken bestuur, deelt AV na afloop van het vooronderzoek in voorkomend geval wel mee dat het vooronderzoek werd afgerond zonder verder gevolg.

JPG vraagt of een gerechtelijk onderzoek en een lopende forensische audit vaak samen lopen. AV antwoordt dat dit idd. soms wel gebeurt en dat hierover steeds voorafgaand wordt afgestemd met het betrokken parket of CDBC.

JPG geeft aan dat ook de implementatie van de EU-klokkenluidersregeling in het bestuursdecreet zal meespelen en verwijst naar de nakende goedkeuring in het parlement.

JL wijst op nood aan ondersteuning van de lokale besturen bij de inwerkingtreding van de nieuwe klokkenluidersregelgeving in het bestuursdecreet.

JL vraagt nogmaals of de bepaling dat het decreet al 10 dagen na goedkeuring van kracht wordt, geschrapt kan worden, aangezien dit onnodig praktische uitvoeringsproblemen met zich mee brengt. AV deelt mee dat de behandelingstermijn (vooronderzoek) voor een ontvangen melding drie maanden bedraagt, die in uitzonderlijke gevallen kan verlengd worden tot zes maanden.

Andere rapporten (niet ter bespreking)

- 3.9** Beoordeling aanpak organisatiebeheersing en opvolging aanbevelingen bij lokaal bestuur Zandhoven (2216 002-OB) – 6/07/2022
- 3.10** Thema-audit Opvolging van Verzelfstandigde en Verbonden Entiteiten (OVVE) bij lokaal bestuur Hove (2206 004) – 8/07/2022 / Beoordeling aanpak organisatiebeheersing en opvolging aanbevelingen bij lokaal bestuur Hove (2206 004-OB)
- 3.11** Thema-audit Opvolging van Verzelfstandigde en Verbonden Entiteiten (OVVE) bij lokaal bestuur Herent (2206 001) – 6/07/2022 / Beoordeling aanpak organisatiebeheersing bij lokaal bestuur Herent (2206 001-OB)
- 3.12** Thema-audit Opvolging van Verzelfstandigde en Verbonden Entiteiten (OVVE) bij lokaal bestuur Oudenaarde (2206 002) – 6/07/2022 / Beoordeling aanpak organisatiebeheersing bij lokaal bestuur Oudenaarde (2206 002-OB)
- 3.13** Thema-audit Interne monitoring met financiële impact bij lokaal bestuur Lendeledede (2206 010) – 25/08/2022 / Beoordeling aanpak organisatiebeheersing en opvolging aanbevelingen bij lokaal bestuur Lendeledede (2206 010-OB)
- 3.14** Thema-audit Niet terug vorderbare steun bij lokaal bestuur De Haan (2106 069) – 13/09/2022 / Beoordeling aanpak organisatiebeheersing bij lokaal bestuur De Haan (2106 069-OB)
- 3.15** Thema-audit Niet terug vorderbare steun bij lokaal bestuur Spiere-Helkijn (2206 026) – 14/09/2022 / Beoordeling aanpak organisatiebeheersing en opvolging aanbevelingen bij lokaal bestuur Spiere-Helkijn (2206 026-OB)
- 3.16** Thema-audit Niet terug vorderbare steun bij lokaal bestuur Lennik (2206 023) – 19/09/2022 / Beoordeling aanpak organisatiebeheersing bij lokaal bestuur Lennik (2206 023-OB)
- 3.17** Thema-audit Opvolging van Verzelfstandigde en Verbonden Entiteiten (OVVE) bij lokaal bestuur Harelbeke (2206 007) – 26/09/2022 / Beoordeling aanpak organisatiebeheersing en opvolging aanbevelingen bij lokaal bestuur Harelbeke (2206 007-OB)

4 PUNTEN TER INFORMATIE - MEDEDELINGEN

- 4.1** Notulen van het ACVA van 16 juni 2022 – AUL/22/13.10/DOC.042
- 4.2** Notulen stuurgroep VVSG van 16 juni 2022 – AUL/22/13.10/DOC.043
- 4.3** Ontwerp BBT ABB-Audit – AUL/22/13.10/DOC.044

5 VARIA